

**III – AKTI SLUŽBE ZA UPRAVU
EKONOMSKIH POSLOVA I PODUZETNIŠTVA**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
OPĆINA ZAVIDOVIĆI
OPĆINSKI NAČELNIK
**Služba za upravu ekonomskih
poslova i poduzetništvo**

Broj: 03-49-17-134/15
Datum: 09.06.2015. godine

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
OPĆINE ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD
2016. - 2018. GODINA**

Zavidovići, juni 2015. godine

SADRŽAJ

DIO PRVI - UVOD

DIO DRUGI - PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

**POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE
PRETPOSTAVKE I PROGNOZE**

- Odjeljak A. Događaji iz proteklih godina
- Odjeljak B. Stanje u prva tri mjeseca 2015. godine
- Odjeljak C. Dalji rast u 2016-2018. godini
- Odjeljak D. Projekcije makroekonomskih pokazatelja
- Odjeljak E. Projekcije bruto društvenog proizvoda (BDP)
- Odjeljak F. Realni sektor

DIO TREĆI - FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. FISKALNE PRETPOSTAVKE

- Odjeljak A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine
- Odjeljak B. Porez na dodanu vrijednost
- Odjeljak C. Direktni porezi

**DIO ČETVRTI - STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE OPĆINE
ZAVIDOVIĆI**

POGLAVLJE I. PRIHODI BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI

- Odjeljak A. Indirektni porezi
- Odjeljak B. Porez na dohodak

POGLAVLJE II. POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE ZAVIDOVIĆI

- Odjeljak A. Plaće i naknade
- Odjeljak B. Materijalni troškovi
- Odjeljak C. Tekući transferi
- Odjeljak D. Kapitalna potrošnja općine Zavidovići

**POGLAVLJE III. OKVIRNE TABELE PRIHODA I RASHODA
BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI**

DIO PRVI - UVOD

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14 i 13/14), pripremljen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) koji je dio pristupa Srednjoročnog okvira rashoda za 2016.-2017. godinu. Ovaj dokument je izlazni rezultat srednjoročnog procesa planiranja i

izrade budžeta po metodologiji „10 koraka“, koja je zasnovana na najboljim međunarodnim iskustvima.

Izrada Dokumenta okvirnog budžeta za trogodišnji period postala je uobičajena praksa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. S obzirom da se temelji na prioritetima i politikama Općinskog načelnika, Dokument okvirnog budžeta je koristan instrument u stvaranju kvalitetnijeg strateškog osnova za raspodjelu budžetskih sredstava.

Dokument okvirnog budžeta za period 2016. - 2018. godinu izlaže fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni okvirni Nacrta budžeta za 2016. godinu, te daje okvirna predviđanja za 2017. - 2018. godinu. Osnova za izradu budžeta zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih pokazatelja, te prognozi prihoda i rashoda za godine koje su obuhvaćene Dokumentom okvirnog budžeta.

Višegodišnje planiranje i priprema DOB-a započeto je 2006. godine u okviru Službe za upravu ekonomskih poslova i poduzetništva, uz podršku Ministarstva finansija ZDK-a.

Još jedan bitan cilj Dokumenta okvirnog budžeta je i da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na nivou općine.

Služba za upravu ekonomskih poslova i poduzetništvo općine Zavidovići je u narednim tabelama koristilo projekcije prihoda dostavljene od nadležnih institucija, tj. Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara BiH, Odjeljenja za makroekonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje BiH, Federalnog ministarstva finansija, te Kantonalnog ministarstva finansije, a shodno tome sačinjene su i projekcije okvirnih rashoda općine Zavidovići koje će prilikom svake izrade Budžeta za odgovarajuću godinu biti podložne revidiranju i potrebnim korekcijama.

DIO DRUGI - PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Odjeljak A. Događaji iz protekle godine

Nakon recesije u 2012. godini (sa realnim padom od 0,9%), ekonomija u Bosni i Hercegovini je 2013. godine, prema procjeni Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine ostvarila skroman realni rast od 1,5%. Ovo je na žalost tek drugi put od izbijanja svjetske ekonomske krize da Bosna i Hercegovina bilježi skroman ekonomski rast (niži od 2%) tako da se teško može govoriti o bilo kakvom oporavku. Rast u 2013. godini je bio nošen prije svega realnim rastom izvoza (6,9%) i industrijske proizvodnje (6,7%), dok domaća potražnja bilježi neznatno povećanje uz skroman realni rast uvoza (1,4%). Naime, privatna i javna potrošnja bilježe tek neznatan realni rast praćen skromnim povećanjem investicija prije svega u domenu javnih radova. Drugim riječima, procijenjeni rast je bio rezultat smanjenja vanjskotrgovinskog deficita bez značajnog doprinosa domaće potražnje, koja je u pretkriznom periodu bila ključni faktor. Pozitivan trend u 2013. godini je ostvaren uprkos nepovoljnim kretanjima u okruženju i to ponajviše zahvaljujući oporavku proizvodnje električne energije (nakon problema u prethodnoj godini), rastu

prerađivačke industrije, turizma, maloprodaje, te javnim radovima u velikoj mjeri financiranim inostranim posuđivanjem. Ipak, treba naglasiti da neki pokazatelji ukazuju da je rast izvoza, pa prema tome i cjelokupan ekonomski rast možda bio i precijenjen.

Nepovoljna ekonomska kretanja u EU i neposrednom okruženju su ugrozila rast BiH domaće, ali i izvozne potražnje. Naime, recesije u Italiji, Sloveniji i Hrvatskoj, te slab ekonomski rast u Njemačkoj su znatno ugrozile potražnju za BiH izvozom. Bez obzira na to, BiH izvoz je zabilježio prilično snažan rast, prije svega zahvaljujući povoljnoj hidrološkoj situaciji u hidroelektranama. Naime, to je dovelo do naglog povećanja proizvodnje i izvoza električne energije koji je činio polovicu ukupnog nominalnog rasta robnog izvoza. Ovo je, uprkos skromnom povećanju izvoza u prerađivačkoj industriji (od svega 3%), ponajviše dovelo do nominalnog godišnjeg smanjenja vanjskotrgovinskog deficita od 11,4%.

S druge strane, pored negativnog uticaja na BiH izvoz, recesija i porast nezaposlenosti Euro zone i neposrednog okruženja su doveli ne samo do blagog smanjenja stranih investicija u Bosni i Hercegovini, nego i do smanjenja inostranih novčanih priliva građana BiH od 2,1% koji čine 20-30% njihovog raspoloživog dohotka. Ovo je obzirom na stagnaciju broja zaposlenih i prosječne plaće, te stagnaciju socijalnih davanja (na bazi devetomjesečnih podataka), najvjerovatnije dovelo do blagog smanjenja raspoloživog dohotka. To se po svemu sudeći prije svega odrazilo na smanjenje potrošnje trajnih dobara široke potrošnje dok potrošnja netrajnih dobara bilježi blagi porast. Na povećanje potrošnje u domenu netrajnih potrošnih dobara ukazuju njihov rast proizvodnje (8,7%) i redovnog uvoza (0,7%). Time je (obzirom na strukturu potrošnje) više nego iskompenziran pad potrošnje trajnih dobara na koji ukazuju smanjenje proizvodnje (3,8%) i uvoza (1,5%). Blagom povećanju potrošnje je donekle doprinijelo smanjenje potrošačkih cijena (deflacija) od 0,1% kojom je djelomično ojačana kupovna moć raspoloživog dohotka.

S druge strane, glavni doprinos sektora vlade ekonomskom rastu su bili javni radovi praćeni stagnacijom javne potrošnje koja je bila ograničena blagim smanjenjem javnih prihoda u 2013. godini. Povećanje javnih radova je u velikoj mjeri bilo financirano povoljnim zaduživanjem kod međunarodnih institucionalnih kreditora. Ovo je bilo omogućeno aktiviranjem ranije odobrenih sredstava, te zahvaljujući ranije zaključenom "Stand by" aranžmanu sa MMF-om koji je otvorio vrata dodatnom zaduživanju kod ostalih kreditora (uglavnom radi izgradnje cestovne infrastrukture, prije svega u Federaciji Bosne i Hercegovine). Tako su javni radovi bili glavni izvor rasta investicija u 2013. godini. Njihovim povećanjem je više nego neutralisan pad privatnih investicija koji se najviše manifestovao kroz blago smanjenje uvoza kapitalnih dobara (0,2%) i stambene izgradnje (16%). Smanjenje privatnih investicija nije iznenađujuće obzirom na smanjenje raspoloživog dohotka građana, direktnih stranih investicija, skroman rast stanja kredita nefinansijskih privatnih preduzeća (1,2%), slabu izvoznju i domaću potražnju.

Odjeljak B. Stanje u prva tri mjeseca 2015. godine

Kratkoročni indikatori ukazuju da je BiH u prvom tromjesečju 2015. ostvarila znatno intenzivniji ekonomski rast u poređenju sa prethodnom godinom. Rast je bio nošen povećanjem proizvodnje i izvoza s jedne, te domaće potražnje (i uvoza) s druge strane. Do blagog povećanja domaće potražnje je po svemu sudeći došlo u domenu

privatne i javne potrošnje i investicija. Povećanje privatne potrošnje je bilo posljedica rasta raspoloživog dohotka domaćinstava, dok je blagi porast javne potrošnje i investicija bio odraz povećanja javnih prihoda i vanjskog zaduživanja sektora vlade. Ovo je u velikoj mjeri bilo posljedica pozitivnih kretanja u okruženju koje se uglavnom počinje postepeno oporavljati od višegodišnje ekonomske krize. Naime, nominalni rast (redovnog) robnog izvoza od 10,5% je u velikoj mjeri potakao značajno povećanje prerađivačke industrije od 10,6%. Čini se da je ovo stimulisalo i druge aktivnosti u ekonomiji poput maloprodaje, građevinarstva, investicija i sl., koje takođe bilježe značajan rast. S druge strane, nepovoljna hidrološka situacija i loše vremenske prilike za zimski turizam su dovele do smanjenja proizvodnje električne energije (13,3%), te broja dolazaka turista u prvom tromjesečju.

Ekonomska aktivnost u EU 28 je bila za 1,4% iznad nivoa iz prvog tromjesečja 2013. godine, pri čemu je rast u Njemačkoj iznosio 2,5%. Ovo je važno obzirom da se radi o značajnim izvoznim tržištima, te izvorima tekućih i finansijskih priliva novca iz inostranstva. S druge strane, ostale značajnije zemlje iz ekonomskog okruženja bilježe znatno skromniji oporavak od kojih se neke još uvijek pokušavaju izvući iz recesije. Skroman ekonomski rast bilježe Austrija (0,3%) i Srbija (0,4%), dok je ekonomska aktivnost u Hrvatskoj nakon stagnacije u prvom tromjesečju još uvijek za 0,4% niža u odnosu na isti period prethodne godine. Slovenija koja je izašla iz recesije, na žalost ponovo bilježi negativan rast (0,3%) u odnosu na četvrti kvartal 2013. godine. Konačno, višegodišnji negativan rast u Italiji (važno izvozno tržište) je skoro zaustavljen u prvom tromjesečju 2014. (-0,1%). Ipak, Italija na godišnjem nivou bilježi pad od 0,8% .

Realno povećanje primanja zaposlenih od 4,1% (kao rezultat rasta broja zaposlenih od 1,4% i realne plaće od 2,6%) ukazuje na značajno poboljšanje raspoloživog dohotka građana u 2015. godini. Pored toga, snažan podsticaj raspoloživom dohodku građana je predstavljao snažan realni rast isplata za penzije od 7,9%. Ovo je bilo posljedica realnog povećanja prosječne penzije od 6,3%, te rasta broja penzionera od 1,6%. Važnu ulogu ovdje je odigrala i deflacija od 1,6% kojom je znatno podignut realni rast plaća i penzija. Kupovnu moć građana je dodatno podstakao i rast (stanja) kredita stanovništvu od 5,4%. Sve ovo je po svemu sudeći dovelo i do realnog rasta prometa trgovine na malo od približno 2% (deflacija je i ovdje značajno podigla realni rast), te nominalnog rasta uvoza netrajnih dobara široke potrošnje od 15%, te trajnih dobara od 9,4%. Finalnu potrošnju u prvom tromjesečju je dodatno podstakao nominalni rast vladine potrošnje od 1-2%, koji bi obzirom na deflaciju mogao biti i još izraženiji u realnom smislu. Na mogući rast investicija u prvom kvartalu ukazuje rast vrijednosti (redovnog) uvoza kapitalnih dobara od 24,2%, te povećanje građevinskih radova od 4,3% u odnosu na četvrto tromjesečje 2013. godine. Time su građevinski radovi bili za 16% veći od prvog kvartala prethodne godine. Važnu ulogu ovdje su imali javni radovi, te donekle skroman rast stanja kredita nefinansijskim privatnim preduzećima (na kraju marta) od 2,4%. Pored toga, uvoz kapitalnih dobara, te snažan rast visokogradnje (19%) ukazuju da su i privatne investicije imale značajnu ulogu. To bi moglo ukazivati na eventualni optimizam privatnog sektora nošen povećanjem izvoza i očekivanjima postepenog ekonomskog oporavka u okruženju. Nominalno povećanje redovnog izvoza roba od 10,5%, povećanje izvoza usluga dorade proizvoda od 13,1%, te smanjenje izvoznih cijena od približno 2,5% su po svemu sudeći, rezultirali realnim rastom izvoza od preko 13% u prvom tromjesečju. S druge strane, robni uvoz takođe bilježi značajan

realni rast od preko 11% i to kao rezultat nominalnog povećanja redovnog uvoza od 7,9%, te smanjenja uvoznih cijena od 3,6%. Postepeni oporavak izvoznih tržišta, te jačanje domaće tražnje su bili glavni faktori.

Poplave u maju 2014. godine su, prema dostupnim indikatorima, očekivano oslabile ekonomsku aktivnost u Bosni i Hercegovini i ugrozile nastavak ekonomskog rasta ostvarenog u prvom kvartalu. To je dovelo do naglog pada standarda građana (prije svega u ugroženim područjima), pogoršanje fiskalne pozicije sektora vlade, te pogoršanje vanjskotrgovinskog bilansa. Prekidi proizvodnje u mnogim fabrikama i rudnicima su doveli do značajnog pada industrijske proizvodnje u maju u odnosu na april od 5%. Time je po svemu sudeći, određeni broj radnika ostao bez posla na što upućuje naglo smanjenje prihoda od doprinosa na nivou Bosne i Hercegovine od 11,9%. Ovo je dovelo do naglog slabljenja raspoloživog dohotka građana i poslovnih rezultata preduzeća što je rezultiralo padom neto priliva na Jedinственog računa Uprave za indirektno oprezivanje od 11,4%, te direktnih poreza (21,9% i neporeskih prihoda (15,1%). Naglim padom proizvodnje u maju je intenzivirano ranije započeto smanjenje robnog izvoza koji je u maju dostigao negativan godišnji rast od 9,4%. Time je dodatno pogoršan vanjskotrgovinski bilans obzirom na rast robnog uvoza u maju od 3,9%.

Ipak treba naglasiti da je smanjenje aktivnosti u realnom sektoru započelo i prije elementarnih nepogoda, te da je to samo dodatno intenzivirano u maju. To se prije svega odnosi na industrijsku proizvodnju, robni izvoz, te promet u maloprodaji. Naime, smanjenje industrijske proizvodnje je započelo još u martu, nakon čega je bilo dodatno intenzivirano tokom poplava u maju. Tako je godišnji rast iz prvog tromjesečja od 4,6% u kratkom roku pretvoren u stagnaciju (0,5%). Iza ovog smanjenja prije svega stoji u velikoj mjeri izvozno orjentisana prerađivačka industrija. Njena proizvodnja se, nakon skoka (od 9%) u januaru u odnosu na decembar 2013. godine, konstantno smanjuje što je posebno intenzivirano za vrijeme poplava u maju. Tada je zabilježen značajan pad proizvodnje u odnosu na april od 4,6%, te je u roku od dva mjeseca snažan godišnji rast od 10,6% iz prvog tromjesečja skoro prepolovljen nakon pet mjeseci. S tim u vezi, robni izvoz bilježi nominalni pad od 7,4% u aprilu, te 9,4% u maju, čime je rast iz prvog tromjesečja (od 6%) pretvoren u stagnaciju (rast od 0,5%) nakon pet mjeseci 2014. godine. U isto vrijeme, realno smanjenje prometa maloprodaje u odnosu na prethodni mjesec je započelo u aprilu (2,1%), te je nastavljeno u maju (1,8%). Smanjenje potrošačkih i izvoznih cijena (deflacija) započeta još 2013. godine uz blago nominalno povećanje prosječne (neto) plaće se, pored poplava, nameću kao potencijalni uzroci postepenog slabljenja nekih od važnijih djelatnosti u realnom sektoru krajem prvog i početkom drugog tromjesečja. Rast u narednom periodu će po svemu sudeći zavisiti od toga u kojoj mjeri su posljedice poplava bile dugoročnog karaktera, te da li će doći do izmjene trendova koji su uticali na smanjenje industrije, izvoza i slično.

Odjeljak C. Dalji rast u 2016. - 2018. godini

Uprkos elementarnim nepogodama koje su pogodile teritorij Bosne i Hercegovine, naprijed navedeno bi trebalo dovesti do jačanja izvoza i industrijske proizvodnje čime bi višegodišnji negativan trend broja zaposlenih mogao biti konačno zaustavljen i blago preokrenut. Očekuje se da bi pomenuti faktori trebali dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta koji bi mogao iznositi 1,8% u 2015.,

te 3,2% u 2016. godini. Ovaj rast bi trebao prije svega biti nošen rastom izvoza, te postepenim jačanjem privatne potrošnje i investicija. S druge strane, jačanje domaće tražnje bi trebalo dovesti do povećanja rasta uvoza, te skromnog realnog povećanja vanjskotrgovinskog deficita od 4,1% u 2015. godini.

Očekivano postepeno jačanje ekonomskog rasta u Euro zoni i neposrednom okruženju bi trebalo dovesti do daljnjeg takođe postepenog jačanja ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini koji bi u 2017. godini trebao iznositi 4,1%, odnosno 4,6% 2018. godine. Naime, daljnje poboljšanje situacije u okruženju bi trebalo donijeti veću izvoznju potražnju i jačanje inostranih priliva novca. To bi trebalo dovesti do postepenog jačanja ekonomskog rasta, prije svega kroz daljnje jačanje izvoza, te privatne potrošnje i investicija. Obzirom da glavne pretpostavke projekcija ekonomskog rasta dolaze iz vanjskog sektora, tu se upravo nalaze i glavni rizici njihovog ostvarenja. Naime, slabiji ekonomski rast u okruženju ili eventualne recesije u budućnosti bi mogli ponovo značajno ugroziti ekonomski rast u Bosni i Hercegovini.

Odjeljak D. Projekcije makroekonomskih pokazatelja

Tabela 1. – Makroekonomski pokazatelji za BiH za period 2013.- 2018. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nominalni BDP u mil KM	27,199	28,258	29,512	31,185	33,026	35,201
Nominalni rast u %	1,60%	3,90%	4,40%	5,70%	5,90%	6,60%
BDP deflator (prethodna godina = 100)	102,5	102,3	101,7	102,2	101,6	101,9
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	26,528	27,613	29,021	30,51	32,512	34,537
Realni rast u %	-0,90%	1,50%	2,70%	3,40%	4,30%	4,60%
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	2,10%	-0,10%	0,10%	1,10%	1,00%	1,20%
Potrošnja u mil KM	28,624	28,838	29,48	30,376	31,444	32,587
Vladina potrošnja u mil KM	6,016	6,151	6,35	6,562	6,805	7,009
Privatna potrošnja u mil KM	22,608	22,687	23,131	23,814	24,639	25,578
Investicije u mil KM	4,953	4,968	5,46	5,977	6,522	7,271
Vladine investicije u mil KM	772	926	1,158	1,332	1,572	1,839
Privatne investicije u mil KM	4,032	4,011	4,242	4,556	4,933	5,468
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	9,00%	12,50%	14,30%	16,10%	17,30%	18,90%
Vladina štednja u % BDP-a	-1,20%	-1,50%	0,00%	1,50%	1,50%	1,50%
Privatna štednja u % BDP-a	10,20%	14,00%	14,30%	14,60%	15,80%	17,40%
Bilans tekućeg računa u mil KM	-2,503	-1,436	-1,245	-943	-793	-604
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-9,20%	-5,10%	-4,20%	-3,00%	-2,40%	-1,70%
Nominalni Rast uvoza u %	-0,20%	-2,20%	2,20%	3,00%	3,60%	3,50%
Nominalni Rast izvoza u %	-1,90%	6,60%	5,00%	7,80%	8,00%	7,90%

Odjeljak E. Projekcije bruto društvenog proizvoda (BDP)

Projekcije realnog rasta BDP za 2015. godinu iznose 2,7 %, u 2016. godini 3,4 %, a u naredne dvije godine 4,3% i 4,6%.

Odjeljak F. Realni sektor

Međutim, i pored pretrpljenih šteta od poplava dosta povoljniji ambijent prije svega u EU, te najavljene mjere nadležnih institucija trebali bi omogućiti pozitivan rast proizvodnje u prerađivačkoj industriji. Osim izvozno orjentiranih grana prerađivačke industrije očekuje se povećanje proizvodnje i ostalih grana čije kretanje je determinisano domaćom tražnjom. Ovo se posebno odnosi na one industrijske grane koje su vezane za građevinski sektor u Bosni i Hercegovini (proizvodnja građevinskog materijala i gotovih metalnih proizvoda).

S druge strane, očekuje se da bi energetska sektor (rudnici, proizvodnja električne energije, naftnih derivata i koksa) tokom 2015. godine trebao ostvariti poslovne rezultate koji su nešto ispod prošlogodišnjeg nivoa zbog izraženog baznog efekta. Stope rasta proizvodnje u sektoru za proizvodnju električne energije tokom 2015. godine, u velikoj mjeri determinisat će relativno visoka osnovica iz prethodne godine kao i neizvjesnost vremenskih prilika.

Tokom 2016. godine očekuje se postepeni oporavak privrede u Bosni i Hercegovini. Očekuje se da bi Bosna i Hercegovina tokom godine trebala u velikoj mjeri sanirati štete nastale poplavama tako da bi i ukupni poslovni ambijent trebao biti dosta povoljniji u odnosu na prethodnu godinu. Rast izvozne tražnje bi trebao podstaći (u velikoj mjeri izvozno orjentisanu) industrijsku proizvodnju koja bi u 2016.godini trebala ostvariti rast od približno 5%. Pored toga, proces rekonstrukcije poplavljenih područja i nastavak investicionog ciklusa u infrastrukturu tokom 2016. godine bi trebao rezultirati osjetnijim povećanjem proizvodnje građevinskog materijala, metalnih konstrukcija, metala i sl. Konačno, energetska sektor (rudnici, proizvodnja električne energije i proizvodnja koksa i derivata nafte) bi u 2016. godini trebao ostvariti povećanje proizvodnje od približno 5%.

Daljnje jačanje oporavka većine industrija u EU tokom 2017-2018. godine je korišteno kao pretpostavka projekcije intenziviranja oporavka industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini sa projiciranim godišnjim rastom od preko 6%. Veća iskorištenost kapaciteta u EU bi kroz rast izvozne potražnje trebali rezultirati daljnjim povećanjem prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini i njenom postepenom vraćanju na nivo predkriznog perioda. Nastavak investicionih ulaganja u infrastrukturu i energetiku bi također trebao značajno doprinijeti jačanju kako građevinskog sektora u Bosni i Hercegovini tako i onih grana prerađivačke industrije koje su usko vezane uz građevinarstvo. Takođe se očekuje nastavak trenda rasta proizvodnje u energetskom sektoru koji je u prethodnom periodu bio jedan od glavnih nosilaca industrijske proizvodnje.

Iako se ne mogu očekivati veći pozitivni pomaci na tržištu rada, izrazito usporen rast broja nezaposlenih u prvom kvartalu 2014. godine bi mogao nagovijestiti postepeni prestanak smanjenja broja zaposlenih u 2015. godini. Takođe, u istom kvartalu broj zaposlenih je uvećan za 1,6%, a najveći rast broja zaposlenih je u područjima prerađivačke industrije, djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane i ostalih uslužnih djelatnosti. U domenu neto plaća u Bosni i

Hercegovini se očekuje umjeren rast u odnosu na 2014. godinu, jer se plaće u javnoj administraciji ne bi trebale bitnije mijenjati (budžetska ograničenja). Time bi obim poslovne aktivnosti u djelatnostima izvan javnog sektora determinisao rast plaća u Bosni i Hercegovini, ali i obim zapošljavanja. Prosječna plaća i broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini bi se u 2015. godini mogli uvećati do 1%. Pozitivne promjene na tržištu rada u Bosni i Hercegovini se mogu očekivati 2016. godine. Evropska Komisija predviđa u EU smanjenje stope nazaposlenosti i povećanje broja zaposlenih uz ekonomski rast koji bi trebao biti brži u odnosu na prethodnu godinu (European Economic Forecast, 2014). U skladu sa dešavanjima u okruženju, u Bosni i Hercegovini se takođe očekuje nešto brži ekonomski rast u odnosu na 2015. godinu, što bi doprinijelo povećanju broja zaposlenih lica (1,3%). Bolja poslovna klima bi se pozitivno odrazila na neto plaće koje bi se u 2016. godini mogle uvećati za 2,3%.

U 2017. i 2018. godini se očekuje uvećanje obima investicija, trgovine i industrijske proizvodnje, što bi imalo pozitivan uticaj na tržište rada, odnosno na kreiranje novih radnih mjesta i uvećanje prosječnih neto plaća. Na osnovu spomenutog, pretpostavlja se da bi ukupan broj zaposlenih u Bosni i Hercegovini u 2017. godini mogao biti uvećan za 1,5%, odnosno 1,7% u 2018. godini. Rast obima poslova bi se pozitivno odrazio na plaće koje bi mogle biti veće za 2,9% u 2017. godini, odnosno 3,2% u 2018. godini. Osnovni rizici za ostvarenje projekcija na tržištu rada su prvenstveno nivo potražnje, investicija i trgovine, ne samo u Bosni i Hercegovini nego i u EU. Nezadovoljavajući poslovni ambijent bi mogao uticati na ukupan ekonomski rast i odgoditi pozitivna dešavanja na tržištu rada, odnosno povećanje broja zaposlenih i neto plaća.

Broj radnika u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2013. godini, u odnosu na prethodnu, uvećavao se za 1,07%, broj zaposlenih se smanjio za 0,51%, dok se u isto vrijeme broj nezaposlenih lica povećao za 2,9%, što se odnosi uglavnom na privatni sektor. Zbog nedovoljne poslovne aktivnosti došlo je do otpuštanje radnika, ali se nije desilo smanjenje realnih primanja u 2013. godini, koja su ostala na nivou prethodne, ali sa negativnim vrijednostima indeksa potrošačkih cijena. U martu 2014. godine broj zaposlenih se uvećao za 1% u odnosu na prosjek iz prethodne godine. Ovdje treba napomenuti da se moraju uzeti u obzir katastrofalne posljedice poplava koje su pruzrokovale zastoje u proizvodnji, ili čak obustavljanje proizvodnje pojedinih segmenata, ali isto tako i nastojanje Vlade Federacije Bosne i Hercegovine da se na poslovima otklanjanja šteta angažiraju nezaposleni sa ugroženih područja.

S druge strane, u javnom sektoru nije bilo značajnijih promjena broja zaposlenih u 2013. godini, u odnosu na prethodnu, zbog primjene važećih budžetskih restrikcija. To znači da bi broj zaposlenih u javnom sektoru Federacije Bosne i Hercegovine u 2015. godini mogao ostati na istom nivou kao prethodne godine. Što se tiče plaća, u skladu sa ekonomskim dešavanjima ni u 2015. godini nije realno očekivati značajnu stopu rasta. Pored očekivanog pozitivnog ekonomskog rasta u 2015. godini, uz već više puta pomenuti rizik nastao kao posljedica poplava, veći pozitivni pomaci na tržištu rada se ne mogu očekivati, ali bi se moglo desiti postepeno usporavanje negativnih dešavanja.

Prema podacima iz Evropske komisije, predviđa se smanjenje stope nazaposlenosti i povećanje broja zaposlenih u EU 28 uz brži ekonomski rast u odnosu na prethodnu godinu, pa se očekuje da bi ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH mogao dosegnuti stopu rasta od 1,4% u 2016. godini, dok bi ta stopa rasta u 2017.

godini trebala biti 1,6%, a 2018. godine trebala bi dostići stopu rasta od 1,7% u odnosu na prethodne godine. Prosječna neto plaća u Federaciji Bosne i Hercegovine u nominalnom iznosu u 2016. godini mogla uvećati za 2,3% u 2017. godini 2,9% i u 2018. godine 3,2%.

Za naprijed navedene projekcije moraju se uzeti u obzir rizici koji se ogledaju u usporenom oporavaku ekonomije Federacije Bosne i Hercegovine, koja se direktno odražava na neizvjesnost otvaranja novih radnih mjesta, a posebno masovnije zapošljavanje nove radne snage, kao i očuvanje postojećih radnih mjesta. Takođe se mora računati i na određenu nekonzistentnost ponude i potražnje radne snage.

DIO TREĆI – FISKALNE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. FISKALNE PRETPOSTAVKE

Za izradu projekcija prihoda od indirektnih poreza odgovorno je Odjeljenje za makroekonomsku analizu (OMA) Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. Osnovu izrade projekcija čini procjena makroekonomskih pokazatelja izrađena od strane Direkcije za ekonomsko planiranje BiH (DEP), kao i istorijske šeme naplate pojedinih kategorija prihoda.

Ovo poglavlje će nam dati projekcije prihoda koje se očekuju za finansiranje javne potrošnje u toku srednjoročnog perioda, a na osnovu projiciranih makroekonomskih pokazatelja i postojećih poreznih politika. U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija cesta.

Glavni cilj ekonomske politike Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u narednom periodu ogleda se u očuvanju i unapređenju makroekonomske stabilnosti uz poboljšanje ambijenta za poslovanje privrednih subjekata. Da bi se postigli određeni rezultati ekonomske politike, neophodno je pripremiti i provesti strukturne i druge reforme, što bi u oblasti ekonomske politike trebalo afirmisati projekte intenziviranja privrednog razvoja i jačanja unutrašnje društvene stabilnosti Federacije Bosne i Hercegovine, iniciranje i provođenje reformi usklađenih sa potrebama Bosne i Hercegovine na putu ka pridruživanju Evropskoj uniji, uz efikasno angažovanje svih domaćih kreativnih potencijala kroz usklađenu politiku djelovanja.

Uvažavajući mjere ekonomske politike, u oblasti porezne politike u srednjoročnom periodu nastaviti će se aktivnosti na efikasnijem upravljanju javnim приходima, iznalaženju rješenja za smanjenje opterećenja poslodavaca uz postojanje fiskalne održivosti vanbudžetskih fondova i time stvaranju uslova ubrzanog privrednog rasta, kao i dogradnji i unapređenji poreznog sistema u oblasti direktnih poreza.

Vlada će u ovom periodu funkcionisati sa velikim fiskalnim opterećenjem s obzirom na velike fiskalne pritiske vezane za izmirenje domaćih potraživanja, otplate ino duga i povećanja troškova socijalnih davanja. Stoga je neophodno nastaviti sa restriktivnom politikom javne potrošnje na svim nivoima, sa osnovnim ciljem održavanja fiskalne stabilnosti i sistema kontrole potrošnje, ali i pored provođenja ovih mjera neophodno je od međunarodnih finansijskih institucija (MMF-a, Svjetska

banka) obezbijediti nedostajuća sredstva, kako bi se pokrio nedostajući nivo prihoda.

Trend ostvarenja prihoda u 2013. i 2014. godini približno prati rast realnog GDP-a, koji je prema makroekonomskim pokazateljima povećan za 4% u 2014. godini. U narednom periodu projekcije prihoda usko su vezane za privredne aktivnosti, te uticaj ključnih makroekonomskih pretpostavki od kojih zavisi razvoj, tako da se predviđa nešto niži rast prihoda u 2015. godini i narednom srednjoročnom periodu i to za 3%.

U Federaciji Bosne i Hercegovine, javni prihodi po osnovu poreza, taksi, naknada, doprinosa i drugih prihoda ostvaruju se, prikupljaju i raspoređuju prema važećim propisima na teritoriji Federacije, a služe za finansiranje funkcija Federacije, kantona, jedinica lokalne samouprave i direkcija cesta, vanbudžetskih fondova i ostalih korisnika javnih prihoda, koji su u 2013. godini iznosili bez sredstava finansiranja 6.583 miliona KM, sa učešćem u GDP-u na nivou cijele BiH od 23%, a prema projekcijama za tekuću godinu i period 2015-2017. godina uzimaju učešće u GDP-u u rasponu od 21% do 23%.

Odjeljak A. Projekcije prihoda od indirektnih poreza na nivou Bosne i Hercegovine

Projekcije prihoda od indirektnih poreza za period od 2015 - 2017. godine bazirane su na sljedećim postavkama:

- Revidiranim prognozama makroekonomskih pokazatelja Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) za pomenuti period;
- Politici akciza na duhan, u primjeni od 01.07.2014. godine koja uključuje sljedeće:
 - Kontinuirano godišnje povećanje specifične akcize na cigarete u visini od 0,15 KM po paklici,
 - Uvođenje specifične akcize na rezani duhan u visini od 78 KM/kg u drugom polugodištu 2014. godine,
 - Usklađivanje rasta specifične akcize na duhan sa rastom akciznog opterećenja cigareta od 2015. godine,
 - Tekućim trendovima u naplati prihoda od indirektnih poreza.

Tabela 2. Projekcija prihoda na Jedinstvenom računu 2015.-2017. godine

Vrsta prihoda (neto)	u mil KM					stopa rasta			
	2013	2014	2015	2016	2017	2014	2015	2016	2017
PDV	3.102,90	3.145,80	3.213,40	3.272,90	3.326,10	1,40%	2,10%	1,90%	1,60%
Akcize	1.267,10	1.297,10	1.322,40	1.338,80	1.353,30	2,40%	2,00%	1,20%	1,10%
Carine	211	224,1	230,8	239,4	247,7	6,20%	3,00%	3,70%	3,50%
Putarina	285,3	291,1	295,8	302,5	310,5	2,00%	1,60%	2,30%	2,60%
Ostalo	19,9	18,6	18,8	19	19,1	-	0,90%	0,90%	0,90%
UKUPNO	4.886,20	4.976,70	5.081,30	5.172,50	5.256,80	1,90%	2,10%	1,80%	1,60%
Putarina (0,10 KM/l)	-114	-116,4	-118,3	-121	-124,2	2,10%	1,60%	2,30%	2,60%
SREDSTVA ZA RASPODJELU	4.772,20	4.860,30	4.962,90	5.051,50	5.132,60	1,80%	2,10%	1,80%	1,60%

S obzirom na osnovne postavke projekcija indirektnih poreza i ukupne ekonomske uslove u Bosni i Hercegovini i u svijetu, ostvarenje projektovanog nivoa prihoda od indirektnih poreza u periodu 2014.-2017. godine je podložno sljedećim rizicima:

1. Projekcije prihoda od indirektnih poreza usko su vezane za projekcije makroekonomskih pokazatelja DEP-a. Svako odstupanje ovih parametara od projektovanih vrijednosti predstavlja rizik za projekcije prihoda,
2. Slabiji ekonomski oporavak glavnih izvoznih partnera BiH (EU, zemlje CEFTA) povećava nivo rizika za ostvarenje makroekonomskih projekcija, a time i projekcija prihoda od indirektnih poreza u cjelini,
3. Kontinuirano povećanje stope posebne akcize na cigarete u cilju dostizanja minimalnih standarda EU postaje kontraproduktivno bez efikasnih političkih i operativnih mjera usmjerenih na zatvaranje jaza u poreskom opterećenju cigareta i rezanog duhana i suzbijanje poreske evazije, nelegalnog uvoza duhana i nelegalne proizvodnje cigareta. Slične distorzije prihoda i tržišta u narednim godinama može izazvati i najavljeno uvođenje diferencirane akcize na pivo,
4. Eventualne izmjene politika u području indirektnih poreza, npr. u smislu diferenciranih stopa PDV-a i akciza, pored fiskalnih gubitaka i makroekonomskih implikacija u smislu distorzija na tržištu, mogu destabilizovati postojeći sistem PDV-a i naplatu prihoda, umanjiti efikasnost rada UIO, opteretiti poslovne subjekte i značajno povećati rizik od prevara.

Odjeljak B. Porez na dodanu vrijednost

Prema preliminarnom izvještaju Uprave za indirektno oprezivanje, po vrstama prihoda u mjesecu maju naplaćeno je bruto prihoda od indirektnih poreza 8,8% manje nego u istom mjesecu 2013.godine. Kako su istovremeno isplate povrata porasle za cca 17%, pad neto prihoda u maju je iznosio 13,4%. Posmatrano na nivou perioda januar – maj 2014. godine, rast bruto prihoda od indirektnih poreza je iznosio 102,8 miliona KM ili 4,5%. Međutim, zbog rasta isplaća povrata od 10,2%, kumulativna neto naplata prihoda je porasla za 61,1 mil KM ili za 3,2%. Snažan rast prihoda u periodu januar – april bio je rezultat sljedećih faktora:

- (i) naplate značajnog iznosa zaostalih dugova po osnovu PDV-a i akciza na pivo,
- (ii) porasta uvoza (pogotovo uvoza postrojenja iz Kine za investicije u energetskom sektoru),
- (iii) porasta osnovice za obračun PDV-a na uvoz usljed promjene carinskog režima kod nekih kompanija koje se bave unutrašnjom obradom, te
- (iv) povećanja zaliha duhana u očekivanju usvajanja izmjena Zakona o akcizama.

Povećanje uvoza, budući da se u jednom dijelu odnosilo na investicije i uvoz materijala radi izvoza gotovih proizvoda, nije bilo praćeno rastom domaće potrošnje. To je, s jedne strane, donijelo rast bruto priliva PDV-a, a s druge strane je rezultiralo povećanim zahtjevima za povrate PDV-a i slabijim prilivom PDV-a po prijavama. Uticaj poplava na naplatu prihoda od indirektnih poreza u maju 2014. godine nije bio

značajan iz nekoliko razloga. Prvo, efekti na prihode na uvoz zbog rokova plaćanja carinskog duga mogli su se osjetiti tek posljednjih nekoliko dana mjeseca maja. Drugo, efekti smanjene potrošnje poplavljenih područja u drugom dijelu mjeseca će evidentirani su tek u junu nakon podnošenja PDV prijave za mjesec maj. Poređenje kumulativne naplate prihoda na uvoz u maju 2014. godine sa istim mjesecom 2013. godine ukazuje na zaključak da je pad prihoda nastupio oko 10. u mjesecu, kada se podnose prijave PDV-a i akciza. Pad naplate u navedenom periodu rezultat je (i) **refleksije** PDV-a na uvoz iz aprila PDV-om na domaću potrošnju iz istog mjeseca i (ii) smanjene uplate domaće akcize zbog generalnog remonta Rafinerije. Pad prihoda od naplate akciza na duhan, kao treći razlog lošije naplate prihoda u maju 2014. godine je očekivan zbog više statističke osnovice iz maja 2013. godine, kao rezultat gomilanja zaliha pred ulazak Hrvatske u EU.

Tabela 3. Naplata, raspodjela i projekcija prihoda od indirektnih poreza

Raspodjela prihoda sa JR po nivou vlasti	Izvršenje 2013.	Projekcije			
		2014.	2015.	2016.	2017.
Projciranani neto prihodi sa JR za period 2014-2017. godina	4.886.200.000	4.976.700.000	5.081.290.000	5.172.500.000	5.256.800.000
Putarina	114.000.000	116.400.000	118.300.000	121.000.000	124.200.000
Projciranani neto prihodi sa JR za period 2014-2017. za korisnike budžeta	4.772.200.000	4.860.300.000	4.962.990.000	5.051.500.000	5.132.600.000
Država	750.000.000	750.000.000	750.000.000	763.500.000	775.716.000
Raspoloživi iznos za raspodjelu nakon izdataka za državni budžet	4.022.200.000	4.110.300.000	4.212.990.000	4.288.000.000	4.356.884.000
Vanjski dug /Federacija/	442.190.147	554.187.704	404.328.906	474.181.558	572.128.998
Poravnanja (između entiteta)	3.405.726				
Prihodi Federacije sa JR nakon otplate vanjskog duga i poravnanja	2.091.205.667	2.069.827.816	2.285.243.910	2.263.277.642	2.209.305.748
Prihodi Federalnog Budžeta sa JR	757.016.451	749.277.669	827.258.295	819.306.506	799.768.681
Prihodi kantonalnih budžeta sa JR	1.076.552.677	1.065.547.360	1.176.443.565	1.165.135.330	1.137.350.599
Prihodi općinskih budžeta sa JR	176.079.517	174.279.502	192.417.537	190.567.977	186.023.544
Prihodi direkcija cesta sa JR	81.557.021	80.723.285	89.124.512	88.267.828	86.162.924
Prihodi od putarine 0,10KM/l	60.534.000	61.808.400	62.817.300	64.251.000	65.950.200

Odjeljak C. Direktni porezi

Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH, broj: 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13), koji je u primjeni od 01.01.2009. godine, donio je pozitivne efekte u reformi oblasti direktnog oporezivanja, zamjenivši niz drugih poreza, koje su plaćali građani i uključuje oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, od ulaganja kapitala, te od dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću.

Porez na dohodak je prihod koji pripada kantonalnim i općinskim budžetima, tako da 65,54% pripada kantonalnom budžetu, a općinama minimalno 34,46%.

Prema projekcijama prihoda po osnovu poreza na dohodak, procjenjuje se da će u 2014. godini biti ostvareno 269 miliona KM ovih prihoda, što predstavlja projicirani rast za 1,5% u odnosu na zabilježeno izvršenje prethodne godine. U periodu 2015.-2017. godine također se predviđa rast i to: za 3,3% u 2015. godini, 4,2% u 2016. godini i u 2017. godini rast od 4,5%.

Pored prihoda od indirektnih poreza, u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH prikupljaju se i drugi porezi, koji uključuju porez na dobit pravnih lica, porez na dohodak, poreze na imovinu i ostale poreze.

Porez na dobit utemeljen je Zakonom o porezu na dobit („Službene novine Federacije BiH”, broj: 97/07, 14/08 i 39/09), a pripadnost i raspodjela utvrđeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda, prema kojem se porez na dobit koji plaćaju banke i druge finansijske organizacije, društva za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravna lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravna lica iz oblasti igara na sreću i ostala poduzeća uplaćuju u Budžet Federacije, dok je porez na dobit koji plaćaju ostala pravna lica u cjelosti prihod kantona.

Uzimajući u obzir sve dostupne revidirane indikatore, kao i trendove kretanja u narednom periodu očekuje se pozitivan trend rasta, sa ostvarenjem u 2014. godini od 160 miliona KM i 177 miliona KM u 2017. godini, što prosječno odražava rast od 3,7%. Prognoze ovih prihoda ne uključuju izmjene poreznih politika, iako se u ovom periodu očekuje donošenje novog zakona o porezu na dobit, koji će imati utjecaj na raspoložive prihode po ovom osnovu.

Tabela 4. Naplata, raspodjela i projekcija prihoda od direktnih poreza

Porez na dobit

	Izvršenje 2013.	Projekcije			
		2014.	2015.	2016.	2017.
Porez na dobit kantonalnih budžeta	103.125.004	109.270.323	112.845.302	117.544.876	122.796.484
Porez na dobit Budžeta Federacije BiH	49.326.804	49.690.363	51.504.061	53.589.975	54.661.775
UKUPNO:	152.451.808	158.960.685	164.349.363	171.134.851	177.458.259

Porez na dohodak

	Izvršenje 2013.	Projekcije			
		2014.	2015.	2016.	2017.
Kanton	204.532.374	211.683.976	218.693.357	227.878.331	238.111.711
Općine	60.817.415	57.459.603	59.314.449	61.749.907	64.459.469
UKUPNO:	265.349.789	269.143.580	278.007.806	289.628.238	302.571.180

**DIO ČETVRTI - STRUKTURA PRIHODA I POTROŠNJE BUDŽETA
OPĆINE ZAVIDOVIĆI****POGLAVLJE I. PRIHODI BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI**

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici u Budžetu općine Zavidovići u 2015. godini planirani su u iznosu od 8,756 miliona KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2014. godinu (7,869 mil. KM) predstavlja uvećanje od 11,22%. U tabeli 6. (u prilogu) navedene su projekcije prihoda za Budžet općine Zavidovići za period 2016. - 2018. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstava, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija), kao i tabeli 7. (u prilogu).

Odjeljak A. Indirektni porezi

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih i akciznih dažbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju kako slijedi:

1. Raspodjela na račun rezervi,
2. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija BiH,
3. Otplata vanjskog duga,
4. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti.

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) prihodi sa Jedinstvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije	36,20 %
2. Finansiranje funkcija kantona	51,48 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave	8,42 %
4. Direkcije za ceste	3,90 %

Odjeljak B. Porez na dohodak

Ukupni prihodi od poreza na dohodak su projicirani na 0,619 miliona KM u 2015. godini, što predstavlja povećanje od 14,82% u odnosu na izvršenje u 2014. godini. Projekcija prihoda od poreza na dohodak u Budžetu općine Zavidovići u 2016. godini predviđa povećanje od 4,21% u odnosu na 2015. godinu, dok za 2017. i 2018. godinu predviđa povećanje od 8,56% i 13,88%

**Tabela 5. Projekcija prihoda od poreza na dohodak za općinu Zavidovići
za 2016. - 2018. godinu**

	Izvršenje 2014.	Plan 2015.	2016.	2017.	2018.
Općina Zavidovići	0,539	0,619	0,645	0,672	0,698

POGLAVLJE II. POTROŠNJA U BUDŽETU OPĆINE ZAVIDOVIĆI

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima. Ovakva analiza predstavlja važan element u srednjoročnom planiranju budžeta i pruža pregled strukture budžeta po ekonomskoj klasifikaciji, a koristi se za određivanje svih strukturalnih neravnoteža, koje se trebaju razmotriti u procesu razmatranja prioriternih rashoda i definisanja gornjih granica rashoda budžetskih korisnika. U ovom dijelu se analiziraju i daju preporuke o strukturi budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, grantove i kapitalne izdatke.

Na osnovu ove analize i prognoze prihoda urađene su projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2016. - 2018. godinu.

Postojeća struktura potrošnje nije optimalna, uslijed alociranja velikog iznosa budžetskih sredstava na plaće i naknade, socijalne transfere, te nedovoljne alokacije na materijalne troškove i kapitalne investicije, pa je imperativ na Općinskom načelniku da se odupre povećanju potrošnje van okvira onoga što je fiskalno održivo.

U tabeli 8. (u prilogu) daju se okvirni ukupni troškovi po osnovu rashoda iz budžeta i po osnovu prihoda od sopstvene djelatnosti, namjenskih sredstava, donacija i primljenih tekućih transfera.

Odjeljak A. Plaće i naknade

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih, osim ukoliko budžetski korisnik ne posjeduje izričito saglasnost za novo upošljavanje, broj zaposlenih lica i nivo plaća u 2016. godini će ostati relativno nepromijenjen u odnosu na 2015. godinu što se vidi iz tabele 9. (u prilogu)..

Odjeljak B. Materijalni troškovi

Potrošnja na materijal i usluge se procjenjuje na 0,63 mil. KM u 2016. godini, što predstavlja 7,11% ukupnog Budžeta općine. Izdaci za materijal i usluge u 2016. godini su za 11,42% veći od izvršenja za 2014. godinu, dok se u projekcijama za 2017. i 2018. godinu predviđa smanjenje u odnosu na plan prethodnih godina.

Odjeljak C. Tekući transferi

Ukupno projicirani tekući transferi u 2016. godini iznose 3,050 mil. KM i u odnosu na izvršenje 2014. godine su manji za 13,21%.

U strukturi planiranih tekućih transfera za 2016. godinu, najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti socijalne zaštite, transfere iz oblasti obrazovanja, nauke, kulture i sporta, transfere iz oblasti rješavanja pitanja prava pripadnika boračke populacije, transfere iz oblasti komunalne potrošnje, i ostale tekuće transfere.

Odjeljak D. Kapitalna potrošnja općine Zavidovići

Ukupni kapitalni izdaci iz budžeta se procjenjuju na 1,7 mil. KM u 2016. godini. Za 2017. i 2018. godinu se očekuje potrošnja u iznosu 1,8 mil. KM i 1,9 mil. KM. Opredjeljenje Općinskog načelnika za održivi budžet, usljed efekata svjetske ekonomske krize koja je uticala na provođenje odgovarajućih mjera štednje u svim

segmentima se odrazilo i na projekciju izdataka za kapitalne projekte u narednom periodu.

Predviđeni kapitalni projekti uključuju:

- Kapitalne projekte iz cestovne infrastrukture
- Kapitalne projekte iz oblasti vodoprivrede
- Kapitalne projekte iz oblasti obrazovanja
- Kapitalne projekte iz oblasti privrede i razvoja
- Nabavku opreme budžetskim korisnicima
- Nabavku građevina

Njihova pojedinačna visina i raspored po nadležnim korisnicima biće utvrđena budžetima svake projicirane godine.

POGLAVLJE III. OKVIRNE TABELE PRIHODA I RASHODA BUDŽETA OPĆINE ZAVIDOVIĆI

Budžet je glavni instrument za određivanje politika vlada. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi Općinskog načelnika prevode u usluge, programe i aktivnosti koje su usmjerene ka ispunjavanju socijalnih i ekonomskih potreba građana.

Suočena sa prioritetima i zahtjevima budžetskih korisnika koji prevazilaze nivo raspoloživih resursa, Općinski načelnik je obavezan da donese odluke o tome koje su njene prioritetne politike. Budžetski korisnici općine Zavidovići su imali obavezu pripremiti i dostaviti Službi za upravu ekonomskih poslova i poduzetništva svoje tabele pregleda prioriteta budžetskih korisnika. Cilj ovih tabela je da budžetskim korisnicima pruže mogućnost da doprinesu izradi Dokumenta okvirnog budžeta za period 2016. - 2018. godinu, tako što će odrediti svoje ključne prioritete za raspodjelu budžeta za 2016. godinu i za naredne godine, a u skladu sa ciljevima ekonomskih i društvenih politika. Korisnici su utvrdili svoje prijedloge visoko prioritetne potrošnje (za postojeće i nove programe/aktivnosti), kao i moguće uštede/opcije smanjenja za programe nižeg prioriteta, kako bi se ti resursi preusmjerili na inicijative višeg prioriteta, te iste dostavili Službi za upravu ekonomskih poslova, koje je izvršilo usaglašavanje prijedloga sa projiciranim prihodima.

U tabeli 10. (u prilogu) data je potrošnja prema funkcionalnoj klasifikaciji, koja predstavlja okvirnu veličinu poslovanja u narednom trogodišnjem periodu.

POMOĆNIK NAČELNIKA

(M.P.) mr.sci. Džeraldina Miličević, s.r.